

Zaawansowane programowanie obiektowe i funkcyjne

Wykład 6: Strumienie danych

dr inż. Marcin Luckner
mluckner@mini.pw.edu.pl

Wydział Matematyki i Nauk Informatycznych

Wersja 1.3
4 marca 2021

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

**Politechnika
Warszawska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „NERW 2 PW. Nauka – Edukacja – Rozwój – Współpraca”
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego.

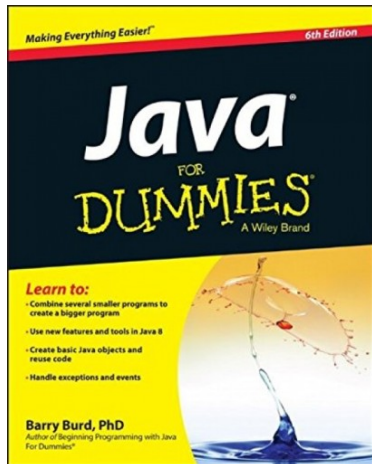
Zadanie 10 pn. „Modyfikacja programów studiów na kierunkach
prowadzonych przez Wydział Matematyki i Nauk Informatycznych”,
realizowane w ramach projektu „NERW 2 PW. Nauka – Edukacja –
Rozwój – Współpraca”, współfinansowanego jest ze środków Unii
Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zastosowanie w Analizie danych

Rysunek 1: *Java for Data Science*
[Reese and Reese, 2017]

Rysunek 2: *Java for Dummies*
[Burd, 2003]

Strumień kontra iterator

- Chcemy sprawdzić, czy książka o Javie [Burd, 2003] jest trudną lekturą.

```
1 String content = new String(Files.readAllBytes(  
2 Paths.get("Beginning Programming with Java For Dummies.txt"),  
   StandardCharsets.UTF_8);  
3 List<String> words = Arrays.asList(content.split("[ \\t\\n.]"));
```

- Sprawdźmy czy zawiera dużo trudnych wyrazów.
- Załóżmy, że słowo jest trudne jeżeli liczy więcej niż 10 liter.

Iterator

```
1 int count = 0;  
2 for (String w : words) {  
3     if (w.length() > 10) count++;  
4 }
```

Strumień

```
1 int count = words.stream()  
2   .filter(s -> s.length() > 10)  
3   .count();
```

- Okazuje się, że książka zawiera 4077 długich słów (około 2%). Nie jest zatem zbyt trudna.

Różnice w stosunku do kolekcji

- Strumień pracuje na zbiorze danych.
- Może w tym przypominać kolekcję, istnieją jednak pewne istotne różnice między nimi.
 - Strumień nie gromadzi danych.
 - Operacje nie zmieniają danych wejściowych.
 - Operacje na strumieniach są leniwe.
 - Dane są wczytywane tylko jeżeli jest to potrzebne.

Jak pracować ze strumieniami

1. Utwórz strumień.
2. Określ **operacje pośrednie**.
3. Określ **operację terminalną**.

Tworzenie strumienia

- Strumień możemy utworzyć:
 - Z kolekcji.
 - Z plików.
 - Tworząc generator strumienia.

Strumień utworzony z kolekcji

- Tworzenie strumieni statyczną metodą `Stream.of`.

```
1 Stream<String> words = Stream.of(content.split(" "));  
  
1 Stream<String> sentence = Stream.of("We", "are", "not",  
    "in", "Kansas", "anymore");
```

- Tworzenie strumieni z obiektu `Array`.

```
1 Arrays.stream(table, from, to),
```

- Tworzenie pustego strumienia.

```
1 Stream<String> silence = Stream.empty();
```

Tworzenie strumienia z tekstu lub pliku

- Strumień może odczytywać poszczególne linie z pliku File

```
1 try (Stream<String> lines = Files.lines(path)) {  
2 //actions on lines  
3 }
```

- Następnie można podzielić otrzymane teksty definiując separatorzy wzorcem Pattern używając metody `splitAsStream`.

```
1 Stream<String> words  
2 = Pattern.compile(" ").splitAsStream(line);
```

Strumienie nieskończone

- Możemy tworzyć, najczęściej w celach testowych, nieskończone strumienie danych.
- Można powtarzać w kółko ten sam element.

```
1 Stream<String> repetitions = Stream.generate(() -> "Echo");
```

- Można generować różne wartości.

```
1 Stream<Double> random = Stream.generate(Math::random);
```

- Można generować kolejne wartości ciągu.

```
1 Stream<BigInteger> factorial  
2   = Stream.iterate(BigInteger.ONE, n ->  
   n.multiply(n.add(BigInteger.ONE)));
```

- Pierwszy element jest zacytnym ciągu kolejne powstają z użycia ostatniego elementu.

Użycie strumienia nieskończonego

- Stwórzmy ciąg wyliczający $n_{i+1} = n_i * (n_i + 1) \wedge n_1 = 1$.

```
1 Stream<BigInteger> factorial = Stream.iterate(BigInteger.ONE, n ->
    n.multiply(n.add(BigInteger.ONE)));
```

- Strumienie są leniwe, więc nie nic się nie wydarzy, dopóki nie rozpoczniemy konsumpcji elementów ciągu.

```
1 factorial.forEach(System.out::println);
```

- Przed zawieszeniem systemu uzyskamy kilka wartości ciągu.

Kolejne wartości strumienia

- 1
- 2
- 6
- 42
- 1806
- 3263442
- 10650056950806
- 113423713055421844361000442
- 12864938683278671740537145998360961546653259485195806

Modyfikowanie strumienia

- Strumień możemy modyfikować przy pomocy kolejnych operacji pośrednich:
 - filtrowania,
 - przekształcania,
 - redukcji,
 - itp.

Filtrowanie i przekształcanie

- Możemy filtrować zawartość strumienia używając polecenia `filter`.

```
1 Stream<String> longWords = words.stream().filter(s ->
  s.length() > 10);
```

- Możemy też przekształcać dane w locie używając polecenia `map`.

```
1 Stream<String> smallWords =
  words.stream().map(String::toLowerCase);
2
3 Stream<String> firstLetters = words.stream().map(s ->
  s.substring(0, 1));
```

Przekształcenie spłaszczające

- Rozważmy metodę, która przekształca tekst w strumień liter.

```
1 public static Stream<String> letters(String s) {
2     List<String> result = new ArrayList<>();
3
4     for (int i = 0; i < s.length(); i++){
5         result.add(s.substring(i, i + 1));
6     }
7     return result.stream();
8 }
```

- Możemy użyć metody `map`, aby przekształcić strumień tekstów używając metody `letters`.

```
1 Stream<Stream<String>> result
2   = words.stream().map(w -> letters(w));
```

- W wyniku przekształcenia otrzymujemy strumień strumieni.
- Chcąc uzyskać strumień homogeniczny musimy użyć metody `flatMap`.

```
1 Stream<String> flatResult
2   = words.stream().flatMap(w -> letters(w))
```


Ograniczanie strumienia nieskończonego

- Możemy uzyskać podciąg nieskończonego strumienia określając początek i długość podciągu.

```
1 Stream<BigInteger> factorial = Stream.iterate(BigInteger.ONE, n ->
    n.multiply(n.add(BigInteger.ONE))).skip(5).limit(5);
```

Kolejne wartości strumienia

- 3263442
- 10650056950806
- 113423713055421844361000442
- 12864938683278671740537145998360961546653259485195806
- 165506647324519964198468195444439180017513152706377497841851388766535868639572406808911988131737645185442

- Co się stanie jeżeli zamienimy kolejność wywołań?

```
1 Stream<BigInteger> factorial
2     = Stream.iterate(BigInteger.ONE, n ->
    n.multiply(n.add(BigInteger.ONE))).limit(5).skip(5);
```

- Powstanie pusty strumień.

Analiza zawartości książki II

- Wyniki są mało przydatne, gdyż wielokrotnie pojawia nam się na liście ten sam wpis będący częścią liczby.
- Spróbujmy zmodyfikować nasz strumień tak, aby uzyskać tylko unikalne wyniki.

```
1 words.distinct().sorted(Comparator.comparing(String::length).reversed())
2   .limit(5).forEach(System.out::println);
```

Pięć unikalnych najdłuższych wyrazów

1. 18000
2. 000
3. 000
4. goToTheSupermarketAndBuySome(bananas);
5. beginningprogrammingwithjavafupdates

- Najdłuższym sensownym tekstem w książce jest `goToTheSupermarketAndBuySome(bananas)` co potwierdza nasze wcześniejsze ustalenia co do trudności tego tekstu;

Debugowanie strumieni

- Stosowanie strumieni zamiast iteratorów jest w praktyce szybsze i bardziej przejrzyste.
- Jednakże uruchamiając funkcje jedna po drugiej utrudniamy sobie możliwość debugowania kodu.
- Z pomocą przychodzi nam tutaj metoda peek która pozwala podejrzeć elementy strumienia bez jego modyfikacji.

```
1 Object[] powersof2 = Stream.iterate(1.0, p -> p * 2)
2   .peek(e -> System.out.println("Reading of " + e))
3   .limit(20).toArray();
```

- Metoda jest wywoływana dla każdego nowego elementu strumienia.
- Może wskazywać na metodę, w której umieścimy przerwanie dla debuggera.

Operacje terminalne

- Kończąc pracę ze strumieniem wykonujemy operację terminalną.
- Pozwalają one wykonać działania na wszystkich elementach strumienia.
- Umożliwiają także przekształcenie strumienia do innej postaci.

Redukcje max i min

- Redukcje max i min mogą wydawać się analogiczne do redukcji count, ale ujawniają nam zawiłości analizy danych.
- Metody te wyliczane dla strumienia liczbowego nie zwracają odpowiednio maksymalnej i minimalnej wartości.
- Zwracają one obiekt typu `Optional<T>`¹ opakowujący wynik.
- Typ ten pozwala zabezpieczyć się przed brakami danych.
- Jeżeli minimalna czy maksymalna wartość istnieje i nie przyjmuje wartości `null` to metoda `isPresent()` obiektu `Optional<T>` zwróci `true`.
- Bezpiecznym sposobem odczytu wartości jest metoda `orElse(T)`, która uzupełnia braki argumentem wywołania.

```
1 Optional<String> longest =  
2   longWords.filter(s->s.startsWith("x"))  
3   .max((s,t)->s.length()-t.length());  
4 System.out.println("longest: " + longest.orElse(""));
```

¹Poświęćmy mu jeszcze trochę uwagi później

Wyszukiwanie elementów

- Często przetwarzanie strumienia ma na celu znalezienie elementów spełniających pewne warunki.
- Możemy sprawdzić czy istnieje w naszych długich słowach takie, które zaczyna się na "x".

```
1 longWords.anyMatch(s->s.startsWith("x"))
2 //false
```

- Możemy znaleźć pierwsze wystąpienie słowa składającego się z jedynastu liter.

```
1 Optional<String> word = longWords
2   .filter(s -> s.length()==11).findFirst();
3 //Programming
```

- Lub dowolne słowo kończące się na "ing".

```
1 Optional<String> word = longWords
2   .filter(s -> s.endsWith("ing")).findAny();
3 //Programming
```

Iterowanie wyników

- Możemy przejść po elementach uzyskanych w wyniku działania strumienia korzystając z metody `iterate`, która zwraca iterator.
- Alternatywnie można wywołać metodę `forEach`.

```
1 stream.forEach(System.out::println);
```

- Metoda przechodzi przez elementy w przypadkowej kolejności `forEach`.
- Jeżeli chcemy zachować istniejącą kolejność, musimy użyć metody `forEachOrdered`.
- Jednakże używając metody `forEachOrdered` nie możemy korzystać z obliczeń równoległych.

Przekształcenie do tablicy

- Metoda `toArray()` przekształca strumień w tablicę `Object []`.
- Stosując referencję do konstruktora możemy utworzyć tablicę określonego typu.

```
1 String[] result = stream.toArray(String[]::new);
```

Kolektor

- Metoda `collect` używa interfejsu `Collector` aby przekształcić strumień w kolekcję.
- Klasa `Collectors` dostarcza metody do konwersji strumienia w popularne kolekcje

```

1 List<String> list =
    stream.collect(Collectors.toList());
2 Set<String> set = stream.collect(Collectors.toSet());

```

Agregacja tekstów

- Jeżeli strumień składa się z tekstów można dokonać ich agregacji w jeden tekst.
- Metoda `joining` łączy wszystkie obiekty typu `String` w jeden obiekt.

```
1 String text = stream.collect(Collectors.joining());
```

- Metoda umożliwia dodawanie separatorów.

```
1 String text = stream.collect(Collectors.joining(", "));
```

Agregacja innych obiektów

- Odczytujemy dane z czujnika pyłów².
- Mierzmy zagęszczenie zawieszonych w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż $10\mu m$.³
- Możemy agregować otrzymane odczyty wymuszając ich konwersję do typu String poleceniem map

```
1  dataList.filter(d->d>100)
2    .map(Object::toString).collect(Collectors.joining(", "));
```

- Może być to przydatne przy eksporcie wyników.

102.87,100.67,101.93,101.2,103.7,104.17,101.2,100.77,100.2,111.53,102.63,108.13,
102.43,108.67,104.23,102.97,110.93,105.27,112.77,100.37,116.7,108.7,103.23,112.37,104.6,
101.07,108.93,106.0,164.27

²<https://luftdaten.info/en/construction-manual/>

³<https://pl.wikipedia.org/wiki/PM10>

Statystyki

- Możemy wyliczyć statystyki dla danych z czujnika pyłów używając metody `summarizing(Int|Long|Double)`.
- Metoda zwraca obiekt klasy `(Int|Long|Double)Summary`.

```
1 DoubleSummaryStatistics summary =
2     dataList.collect(Collectors.summarizingDouble(d->d));
3
4 System.out.println("Measurements - min: "
5 +summary.getMin()+" avg: "
6 +summary.getAverage()+"max: "
7 +summary.getMax());
```

Wynik:

Measurements - min: 7.33 avg: 38.12 max: 164.27

Tworzenie mapy

- Metoda `toMap` klasy `Collectors` pozwala na tworzenie map.
- Mając strumień studentów możemy utworzyć mapowanie numeru indeksu na nazwisko.

```
1 Map<Integer, String> indexToSecondName =  
2     students.collect(Collectors.toMap(Student::getIndex,  
                                       Student::getSecondName));
```

- Chcąc stworzyć mapowanie na obiekt `Student` możemy użyć metody `identity()`.

```
1 Map<Integer, Student> indexToStudent =  
2     students.collect(Collectors.toMap(Student::getIndex,  
                                       Function.identity()));
```

Duplikaty

- Metoda `toMap` nie radzi sobie z duplikatami kluczy.
- Jeżeli będzie więcej niż jeden student o tym samym indeksie wyrzuci wyjątek `IllegalStateException`.
- Jeżeli chcemy pracować z duplikatami możemy użyć funkcji, która ustali właściwą wartość dla klucza.

```
1 Map<String, String> addressBook =
2     people.stream()
3     .collect(Collectors.toMap(
4         Person::getName,
5         Person::getAddress,
6         (oldAddress, newAddress) ->
7             {System.out.println("duplicate key
8                 found!");
9                 return newAddress;
10            }
11     ));
```

Wielowartościowość

- Innym podejściem jest zezwolenie na mapowanie wielowartościowe.

```
1 Map<String, Set<String>> addressBook =
2     people.stream()
3     .collect(Collectors.toMap(
4     Person::getName,
5     person -> Collections.singleton(person.getAddress()),
6     (oldAddress, newAddress) -> { // Merge a i b
7     Set<String> set = new HashSet<>(oldAddress);
8     set.addAll(newAddress);
9     return set;
10    }));
```

Grupowanie

- Możemy grupować dane względem atrybutów.

```
1 Map<String, List<Student>> groupOfStudent =
  names.stream().collect(
2 Collectors.groupingBy(Student::getCourse));
```

- Metoda `Student::getCourse` jest **funkcją klasyfikującą**.
- Teraz możemy odczytać jacy studenci uczęszczają na dany kurs.

```
1 groupOfStudent.get("Java");
2 //[Student{name=Alicja, course=Java},
   Student{name=Marcin, course=Java}]
```

Typ EnumMap

- Typ wyliczeniowy może być łatwo wykorzystany do tworzenia mapy.
- Istnieje specjalny typ `EnumMap` rzutujący wyliczenie na obiekt.
- Można łatwo pogrupować obiekty względem wartości wyliczenia stanowiącego ich pole.

Dyżury

```
1 ArrayList<Dean> deans = new ArrayList<Dean>();
2 deans.add(new Dean("Krzysztof Kaczmariski", TUESDAY));
3
4 ...
5
6 System.out.println(deans.stream().collect(
7     groupingBy(l ->l.getOfficeDay(),
8         ()->new EnumMap<>(WorkingDay.class), toSet())));
```

```
MONDAY=[Magdalena Jasionowska-Skop],
TUESDAY=[Krzysztof Kaczmariski,Bogusława Karpińska,
Anna Cena],
WEDNESDAY=[Iwona Wróbel,Przemysław Grzegorzewski,
Łukasz Błaszczyk]
```

Podział

- Specjalną metodę grupowania oferuje metoda `partitioningBy`.
- Zwraca ona dwu elementową mapę.
 - `true`
 - `false`
- Możemy jej użyć do określenia warunków selekcji danych.

```
1 Map<Boolean, List<Student>> groupOfStudent =
   names.stream().collect(
2   Collectors.partitioningBy(
3   s->s.getCourse().equals("Java")));
4
5 System.out.println(groupOfStudent.get(false));
6 // [Student{name=Malgorzata, course=ATL},
   Student{name=Aleksander, course=Android}]
```


Zliczanie

- Elementy w grupach możemy zliczyć używając metody `counting`

```
1 Map<String, Long> countOfStudents;  
2 countOfStudents = names.stream().collect(  
3     Collectors.groupingBy(Student::getCourse,  
4         counting()));  
4  
5 System.out.println(countOfStudents.entrySet());  
6 // [Java=2, ATL=1, Android=1]
```

Operacje na grupach

- Podobnie jak w zliczanie możemy przeprowadzić inne operacje na grupach.
- Możemy sumować dane.

```
1 Map<String, Integer> sumOfPoints =
2   names.stream().collect(
3     Collectors.groupingBy(Student::getCourse,
4     Collectors.summingInt(Student::getPoints)));
5
6 System.out.println(sumOfPoints.entrySet());
7 //[Java=107, ATL=24, Android=25]
```

- Możemy znajdować ekstrema.

```
1 Map<String, Optional<Student>> maxOfPoints =
2   names.stream().collect(
3     Collectors.groupingBy(Student::getCourse,
4     Collectors.maxBy(Comparator.comparing(Student::getPoints))));
5
6 //[Java=Optional[Student{name=Marcin, points=66}],
7   ATL=Optional[Student{name=Alicja, points=24}],
8   Android=Optional[Student{name=Aleksander, points=25}]]
```

Redukcja

- Możemy także zredukować cały strumień do jednej wartości.

```
1 // [Java=173, ATL=22, Android=73]
2 OptionalInt sum =
3     names.stream().mapToInt(Student::getPoints)
4     .reduce((x, y) -> x + y);
5
6 System.out.println(sum.getAsInt());
7 // 268
```

Strumienie równoległe

- Strumienie równoległe pozwalają nam znacznie przyspieszyć przetwarzanie danych poprzez równoległą realizację podzadań.
- W Javie dzieje się to w sposób automatyczny i sprowadza do deklaracji, że chcemy przetwarzać dane równoległe.
- Jednakże zastosowanie strumieni równoległych jest w pewnym stopniu ograniczone w porównaniu do strumieni sekwencyjnych.

Tworzenie strumieni równoległych

- Metoda `parallelStream()` tworzy strumień równoległy z kolekcji

```
1 Stream<String> parallelWords = words.parallelStream();
```

- Możemy także przekształcić dowolny strumień sekwencyjny w strumień równoległy.

```
1 Stream<String> parallelWords =  
    Stream.of(tableOfWords).parallel();
```

Operacje równoległe

- Operacje równoległe muszą być bezstanowe.
 - Nie mogą opierać się na stanie przetwarzanych danych.
- Operacje nie mogą być zależne od kolejności danych.

Zasada braku interwencji

Nie modyfikuj kolekcji, która jest używana przez strumień (równoległy lub sekwencyjny)

Nieuporządkowane dane

- Zazwyczaj, w przypadku obliczeń równoległych nie możemy gwarantować zachowania porządku danych wejściowych.
- Jednakże rezygnując z niego możemy przyspieszyć czas obliczeń.
- Metoda `unordered` w sposób jawny określa, że nie musimy zachowywać porządku danych.

```
1 Stream<String> probe =  
    words.parallelStream().unordered().limit(n);
```

- Powyższe polecenie zwróci n dowolnych elementów z kolekcji.

Równoległa analiza zawartości książki

- Chcemy uzyskać 15 unikalnych długich słów z książki, równoległe przetwarzając strumień.

```
1 words.filter(s -> s.length() > 10).unordered()
2   .distinct().limit(15).forEach(System.out::println);
```

- Porównajmy wyniki z przetwarzaniem sekwencyjnym.

sekwencyjne

1. Programming
2. beginningprogrammingwithjava
3. Introduction
4. Conventions
5. Assumptions
6. Controlling
7. Translating
8. Instructions
9. Development
10. Environment
11. ...

równoległe

1. declarations
2. Controlling
3. Introduction
4. Assumptions
5. Punctuation
6. Conventions
7. Identifiers
8. Translating
9. Instructions
10. Programming
11. ...

Mapy równoległe

- Każda metoda typu `toMap` posiada odpowiednik typu `toConcurrentMap` służący do przetwarzania równoległego.
- Metoda `groupingByConcurrent` tworzy mapę uzupełnianą równoległe bez zachowania oryginalnej kolejności danych.

```
1 Map<Integer, List<String>> result =  
    words.parallelStream().collect(  
2 Collectors.groupingByConcurrent(String::length));
```


Wartość alternatywna

- Wartość alternatywna może być deklarowana na kilka sposobów, korzystając z różnych metod.
 - Wartość statyczna

```
1 String result = optionalString.orElse("");
```

- Wartość wyliczana

```
1 String result = optionalString.orElseGet(() ->  
    System.getProperty("user.dir"));
```

- Generowanie wyjątku

```
1 String result =  
    optionalString.orElseThrow(IllegalStateException::new);
```

Praca z Optional

- Jeżeli chcemy pracować z wartościami spakowanymi w typie `Optional` to najlepiej wykorzystać konsumenta bezpiecznie zagnieżdżonego w metodzie `ifPresent`.

```
1 optionalValue.ifPresent(v -> workWith(v));
```

- Chcąc uzyskać kolekcję niepustych wartości postępujemy podobnie.

```
1 optionalValue.ifPresent(v -> results.add(v));  
2 optionalValue.ifPresent(results::add);
```

- Niestety nie otrzymamy w ten sposób informacji czy w danym wypadku dodaliśmy wartość do kolekcji, gdyż metoda `ifPresent` nie zwraca żadnej wartości (`void`).
- Aby się tego dowiedzieć musimy użyć następującej konstrukcji:

```
1 Optional<Boolean> added =  
    optionalValue.map(results::add);
```

- Referencja `added` może przyjąć jedną z wartości `true`, `false` lub `null`

Tworzenie instancji Optional

- Do stworzenia instancji można użyć następujących metod statycznych klasy `Optional`:
 - `empty()`
 - pusty obiekt `Optional`.
 - `of(value)`
 - obiekt opakowujący wartość `value`, która nie jest `null`.
 - `ofNullable(obj)`
 - obiekt opakowujący wartość `obj`, która może być `null`.

Przykład:

```
1 public static Optional<Double> inverse(Double x) {
2     return x == 0 ?
3         Optional.empty() : Optional.of(1/x);
4 }
```

Superpozycja

- Dane:
 - Metoda `Optional<T> f()` obiektu `s`
 - Klasa `T` z metodą `Optional<U> g()`
- Nie możemy wywołać `s.f().g()` gdyż typ `T` jest opakowany.

```
1 Optional<U> result = s.f().flatMap(T::g);
```

Przykłady superpozycji

- Inwersja

```
1 public static Optional<Double> inverse(Double x) {
2     return x == 0 ? Optional.empty() : Optional.of(1 /
3         x);
3 }
```

- Pierwiastek kwadratowy

```
1 public static Optional<Double> squareRoot(Double x) {
2     return x < 0 ? Optional.empty() :
3         Optional.of(Math.sqrt(x));
3 }
```

- Superpozycja

```
1 Optional<Double> result =
    inverse(x).flatMap(SafeMath::squareRoot);
```

Bibliografia

- [Burd, 2003] Burd, B. A. (2003).
Beginning Programming With Java for Dummies.
JOHN WILEY & SONS INC.
- [Reese and Reese, 2017] Reese, R. M. and Reese, J. L. (2017).
Java for Data Science.
Packt.